

Een onderzoek

De betrokkenheid van de Noorderbreedte lezer is zeer groot,
foto Rob de Groot

Lezers over Noorderbreedte

Redacties van tijdschriften willen hun periodiek als regel graag afstemmen op de kenmerken en wensen van hun lezers. Op redactievergaderingen klinken dan ook regelmatig vragen als 'wie leest ons blad eigenlijk?' en 'wat zullen onze lezers hier van vinden?'. Om deze vragen te kunnen beantwoorden gaf de redactie de Sectie Andragogiek van de Rijksuniversiteit Groningen de opdracht een lezersonderzoek uit te voeren. Dat onderzoek vond plaats in 1994 en het eindrapport ligt inmiddels op de redactietafel.

Jan Alles, Hinke Beukema-Siebenga

Uit het bestand van 5000 abonnees van Noorderbreedte werd aan een steekproef van 600 een enquêteformulier toegezonden. Hiervan werden 259 formulieren geretourneerd, 185 ingevuld door mannen en 69 door vrouwen. Het response-percentage komt op 43 %, voor een zogenaamd survey-onderzoek is dat op zich een redelijke deelname. Een aantal abonnementen van Noorderbreedte staat op naam van een instelling. Deze abonnees zijn niet in het onderzoek betrokken. Op grond van de terugontvangen formulieren is nu het profiel van de Noorderbreedte-lezer te schetsen en weten we ook in grote lijnen wat de lezer van het tijdschrift vindt.

Profielchets

Het abonneebestand van Noorderbreedte (uitgezonderd de instellingen-abonnees) bestaat voor bijna de helft uit mensen, die deel uit maken van een 2-persoonshuishouden, bijna een kwart woont alleen en de overigen wonen met meerdere mensen samen. De leeftijden van de abonnees variëren van in de twintig tot boven de negentig jaar, maar de grootste groep is tussen de veertig en de zestig. Zoals op grond van de aard van het tijdschrift te verwachten viel woont het grootste deel van de abonnees in de drie noordelijke provincies en ruim de helft van hen is daar zelfs geboren. Onder de abonnees scoort

Groningen als woonprovincie het hoogst, daarna volgt Drenthe en Friesland is een goede derde.

De lezers van Noorderbreedte vormen qua opleiding en inkomensniveau bepaald geen doorsnee groep uit de Nederlandse samenleving: zeven van de tien lezers hebben een universitaire of h.b.o.-opleiding, ruim de helft van de deelnemers aan het onderzoek heeft een inkomen boven f 4500,- per maand. Politiek staan de lezers van Noorderbreedte in meerderheid links van het midden: PvdA, Groen Links en D66 scoren het hoogst. Van de lezers die invulden welke opleiding zij hadden gevolgd vermeldde iets meer dan

een kwart een opleiding op het gebied van natuur, milieu of landschap en op dit gebied heeft ook bijna een kwart van de lezers een betaalde baan. Noorderbreedte is geen exclusief 'vak'tijdschrift, maar trekt klaarblijkelijk toch wel veel mensen met een opleiding of baan of vrijwilligerswerk (één op de zeven lezers) op het betreffende gebied. Passend bij dit gegeven is dat meer dan de helft van de Noorderbreedte-lezers regelmatig (andere) tijdschriften leest over natuur, milieu en landschap waarbij Natuurbehoud en het Waddenbulletin betrekkelijk hoog scoren. Na het voorgaande zal het geen verbazing wekken dat veel lezers lid zijn van organisaties op het gebied van natuur en milieu: twee van de drie lezers zijn lid van de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten, één op iedere drie lezers van de Waddenvereniging of van het Wereld Natuur Fonds, één van de vijf lezers steunt het Groninger Landschap. De lezers is gevraagd naar hun mening over de toestand van natuur en milieu in de eigen omgeving. De overgrote meerderheid maakt zich daarover zorgen.

Meningen over Noorderbreedte

De geëquipeerden hebben Noorderbreedte qua inhoud en vorm vergeleken met enige andere tijdschriften op het gebied van natuur, milieu en landschap. Geen enkel van de negen met name genoemde tijdschriften (Natuurbehoud, Waddenbulletin, Grasduinen, Panda, Natuur en Milieu, Golden Raand, Kleine Aarde, Vogels en Milieudefensie) scoort bij de meerderheid van de lezers interessanter resp. aantrekkelijker dan Noorderbreedte. Dat neemt niet weg dat de lezers verhoudingsgewijs veel waardering hebben voor de **inhoud** van het Waddenbulletin, Natuur en Milieu en Grasduinen en voor de **vorm** van het Waddenbulletin, Natuurbehoud, Grasduinen en Vogels. Een indicatie van de waardering voor Noorderbreedte is het gegeven dat acht van de tien lezers het blad bewaren.

Eén op de drie abonnees zegt het blad helemaal te lezen, de meesten lezen die bijdragen die hen interessant lijken. De lezers zijn overwegend tevreden met de aandacht voor de drie

noordelijke provincies en voor natuur, milieu en landschap. Een kwart van de lezers vindt dat er wat meer aandacht aan de bewoners geschonken zou moeten worden. Het merendeel van de abonnees beoordeelt de vaste rubrieken als goed tot uitstekend. De rubrieken 'boekbespreking' en 'excursies' worden het vaakst matig tot onvoldoende gevonden.

Aan de lezers werd gevraagd de laatste twee nummers van Noorderbreedte er nog eens bij te pakken om de inhoud van deze nummers te beoordelen. Ongeveer de helft van de abonnees ging op deze uitnodiging in en sprak in het algemeen een zeer positief oordeel uit. De rubrieken 'energie' en 'ruimtelijke ordening' scoorden relatief laag.

Themanummers

Themanummers hebben volgens de lezers een extra waarde, ze bieden meer diepgang en extra informatie. De onderwerpen van de themanummers sluiten goed aan bij de gewone nummers van Noorderbreedte. Twee themanummers per jaar zijn volgens de meeste lezers voldoende, maar unaniem is men hierover niet, er werden tegenstrijdige wensen en adviezen genoteerd. Zo wil de ene persoon méér themanummers, de andere juist geen themanummers en volgens een derde persoon mag het gewone nummer komen te vervallen als er een themanummer verschijnt.

Er zijn vele suggesties gegeven voor onderwerpen van toekomstige themanummers, waarbij onder meer gepleit wordt voor aandacht voor natuurontwikkeling, ruilverkaveling, wind-energie, de kustlijn, dijken, buitendijkse landaanwinning, rivieren, oorspronkelijk verloop van water en diepen, biotoop vernietigingen zoals 'omploegen' Wadden- en Noordzeebodem, bestuurlijke inconsequenties, cultuurhistorische onderwerpen en toekomstverwachtingen.

Taalgebruik en vormgeving

De taal van Noorderbreedte is volgens de lezers gemakkelijk en boeiend en ook over de vormgeving (het formaat, het lettertype,

de kleur, de foto's en illustraties) zijn de lezers in overwegende mate tevreden. De meningen over de huidige omslagen zijn wat verdeeld: de meerderheid (56%) vindt ze aantrekkelijk, maar 29% vindt ze onaantrekkelijk. De overgrote meerderheid is het eens met het beleid om de omslagen (en de vormgeving in het algemeen) om de twee jaar te veranderen; slechts 6% vindt dit geen goede zaak.

Aan de lezers werd de vraag voorgelegd wat ze in het algemeen de sterke punten vonden van hun blad. De meest genoemde sterke punten waren: de aandacht voor het Noorden, de afwisselende onderwerpen en de vormgeving. Drie van de vier lezers vinden dat er een redelijke verhouding is tussen de prijs van Noorderbreedte en de kwaliteit er van.

Grote betrokkenheid lezer

Het onderzoek heeft honderden suggesties van lezers opgeleverd. Het is moeilijk of zelfs onmogelijk om het iedereen naar de zin te maken. Dit blijkt bijvoorbeeld uit reacties op de rubriek 'Doodzonde'. Er zijn lezers, die deze rubriek te negatief vinden. Er wordt gepleit om naast 'Doodzonde' een rubriek 'Prachtig' of 'Hoera' op te nemen. Andere lezers daarentegen vinden Doodzonde juist verhelderend en interessant en weer andere lezers zijn van mening dat Doodzonde meer spraakmakende en scherpere artikelen zou moeten bevatten. Naast meer aandacht voor natuur en biologie, voor biologische aspecten en veranderingen in de landbouw en bosbouw wordt ook gevraagd naar meer aandacht voor cultuurhistorie, architectuur, bewoners, streektaal en voor bijzondere kerken, boerderijen en bijzondere plekken.

Ook praktische vragen, zoals bijvoorbeeld aankondiging van hoofdartikelen op het omslag en een jaarlijks register (alfabetisch op onderwerp) zijn genoteerd. Uit de vele en vaak ook originele suggesties blijkt een warme betrokkenheid van de lezer voor het tijdschrift.

De verhouding tussen onderzoekers en

Voor de lezer van Noorderbreedte hoeft het roer niet om, foto Rob de Groot met dank aan de Lampetkan, Heer Hugowaard

opdrachtgevers lijkt een beetje op die tussen grootouders en kinderen. Als het kleinkind lastig wordt geeft de grootouder het kleinkind terug aan de ouder. Als de onderzoeksresultaten en suggesties moeten worden gewogen en waar nodig toegepast geeft de onderzoeker de klus terug aan de opdrachtgever: de redactie van Noorderbreedte. De redactie staat voor de moeilijkste klus, maar kan misschien enige steun ontleen aan de gedachte dat de lezer in het algemeen tevreden is over Noorderbreedte. Voor de lezer hoeft het roer niet om. **Nb**

Jong, A. de, D.A. van Leeuwen, J.C.Th. Alles en H.J. Beukema-Siebenga, Lezersonderzoek Noorderbreedte, Groningen, Sectie Andragogiek R.U.G., januari 1995